

**SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER**

Sessie Bouwen en milieu. De problematiek afval en bodem.

Eddy Wille, afdelingshoofd

OVAM

19 maart 2010

Inleiding

- OVAM staat sinds 1981 in voor de uitvoering van het afvalstoffenbeleid; aangevuld in 1995 met bodemsanering.
- Doel van deze lezing : focus op de aspecten van afval en bodem binnen duurzaam bouwen.
- Korte historiek en evoluties.
- Reglementering en aanpak van een bouwproject; benadering van het volledige traject (verwerving grond, grondverzet en sanering, sloop en afval).

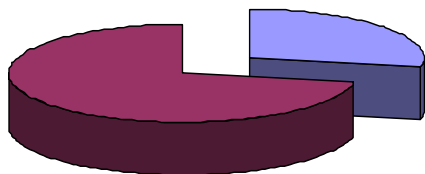
Even situeren

- Afvalstoffendecreet 2 juli 1981 - VLAREA
- Bodemsaneringsdecreet 22 februari 1995 - VLAREBO
- Decreet 7 mei 2004 - duurzaam materialenbeheer
- (Brownfieldconvenantendecreet 30 maart 2007)

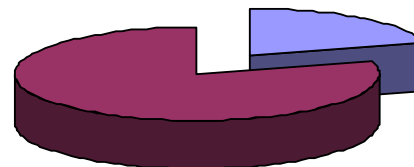
Even situeren

- Bijna **2 ton** bouw- en sloopafval per Vlaming
(gemiddeld 11 miljoen ton per jaar)

28% van de bedrijfsafvalstoffen

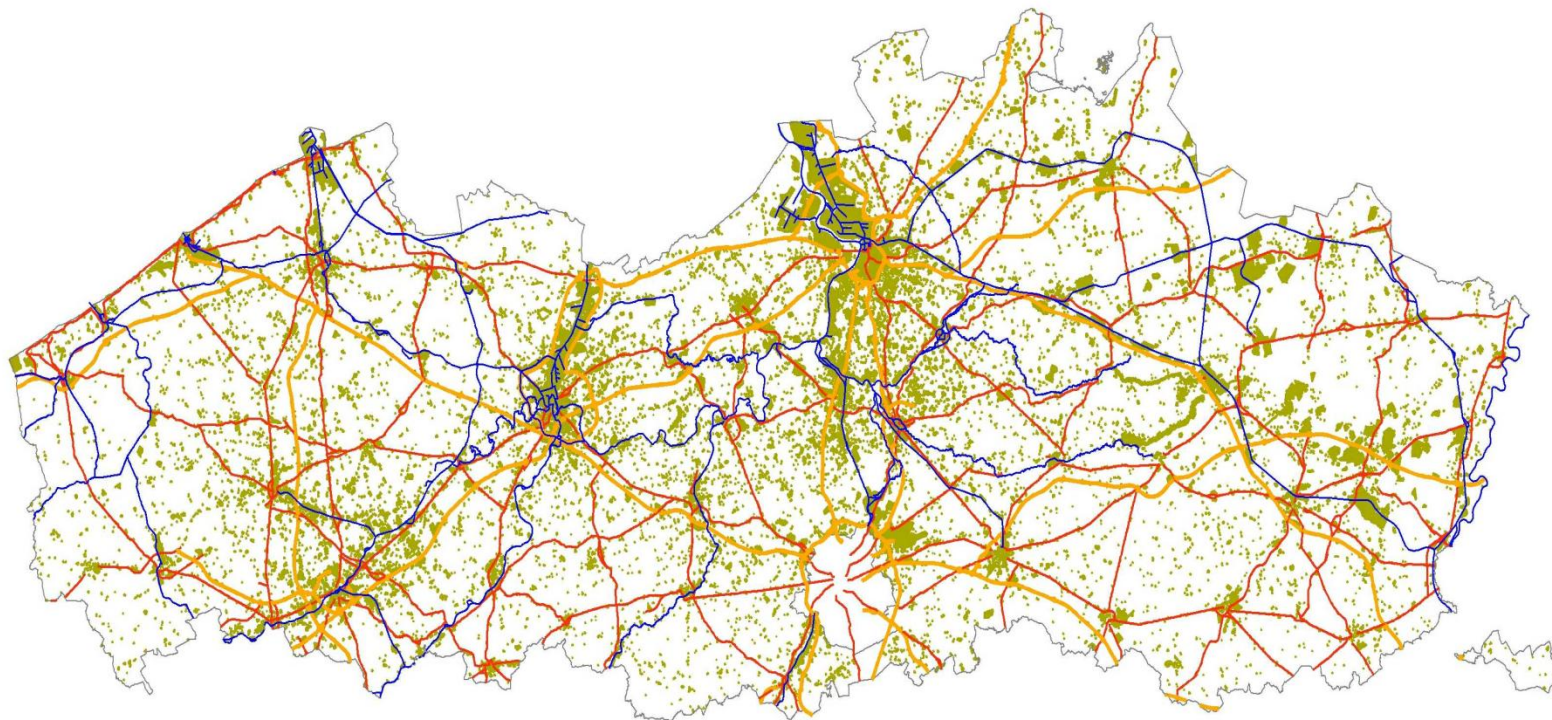

20,5% van de huishoudelijke

- **90 %** van het bouw- en sloopafval wordt **gerecycleerd**
- Jaarlijks **11 miljoen ton gerecycleerde granulaten**

Even situeren

Locaties waar een bodemonderzoek werd uitgevoerd.

Raming historisch passief : 7 miljard euro

Even situeren

Onze missie :

De OVAM wil bijdragen tot een beter leefmilieu en een hogere levenskwaliteit. Zij doet dit door:

- het verzekeren van een duurzaam beheer van afvalstoffen en materialen;
- het voorkomen van bodemverontreiniging en het realiseren van bodemsanering.

Even situeren

Onze visie :

De OVAM is het aanspreekpunt in Vlaanderen voor :

- afvalstoffenproblematiek;
- milieugericht gebruik en verbruik van materialen;
- bodemsanering.

Afval

Doel afvalstoffendecreet :

- voorkomen van het ontstaan van afval
- hergebruik door selectieve inzameling
- eindverwijdering op verantwoorde manier

Definitie afval :

- een afvalstof is elke stof of elk voorwerp waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen.

Materialenbeheer omdat :

- afval een einde-van-keten benadering is;
- materialenbeheer laat integrale ketenbenadering toe: cradle to cradle

Bodem

Bodembeleid

Bodem :

- vast deel van de aarde, inclusief grondwater.

Bodemverontreiniging :

- aanwezigheid van stoffen,
- veroorzaakt door de mens,
- die de kwaliteit van de bodem nadelig kunnen beïnvloeden.

Bodem

Krachtlijnen bodembeleid :

- stimuleren marktpartijen tot bodemonderzoek en -sanering;
- stimuleren van preventie van verontreiniging;
- bewustmaken van de actoren op risico's van verontreiniging;
- beschermen van verwervers van mogelijk verontreinigde terreinen;
- stimuleren van kwaliteit in bodemonderzoek en -sanering.

Bodem

Instrumenten bodembeleid :

- grondeninformatieregister (GIR) - bodemattest
- onderscheid nieuwe / historische verontreiniging
- oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek
- bodemsaneringsproject
- saneringsplicht en -aansprakelijkheid
- overdracht van gronden
- grondverzetregeling
- ambtshalve sanering
- kwaliteitsbewaking

Verwerving van gronden

- Bescherming van de koper staat centraal
- Bodemattest is vereist bij elke overdracht
- Bij overdracht van risico-gronden :

oriënterend bodemonderzoek

aanwijzingen saneringsnoodzaak ?

beschrijvend bodemonderzoek

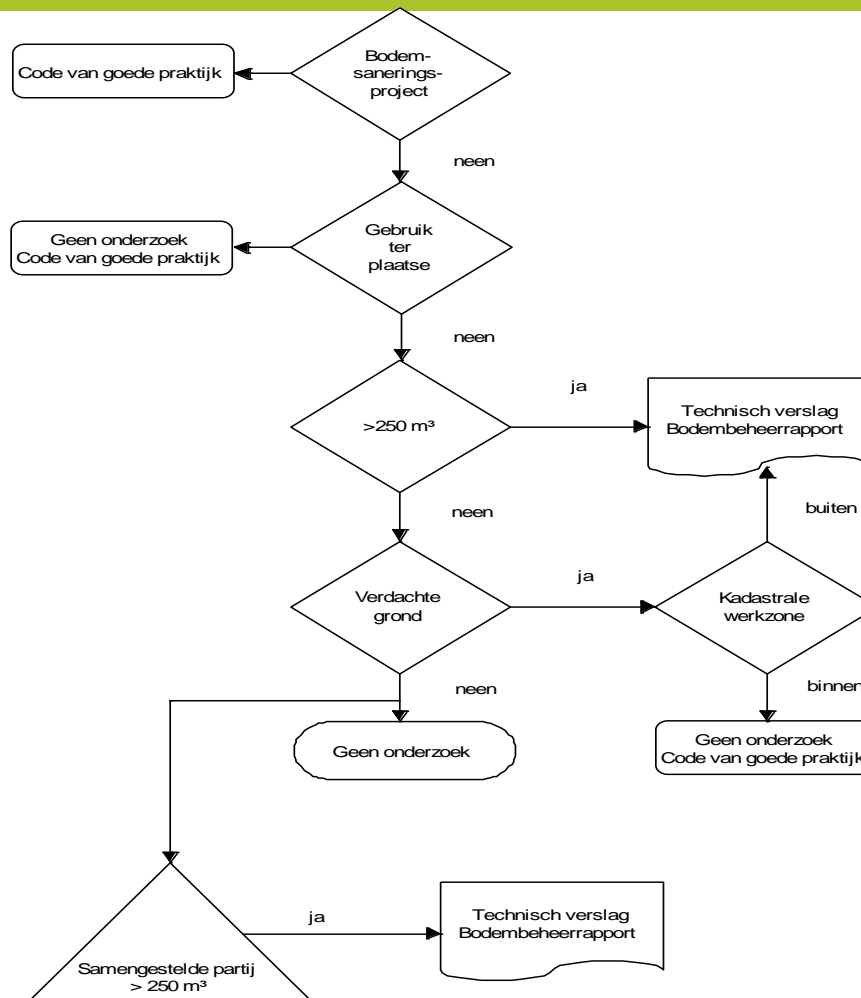
bevestiging saneringsnoodzaak ?

- bodemsaneringsproject
- verbintenis tot saneringswerken
- financiële zekerheid

Grondverzetregeling

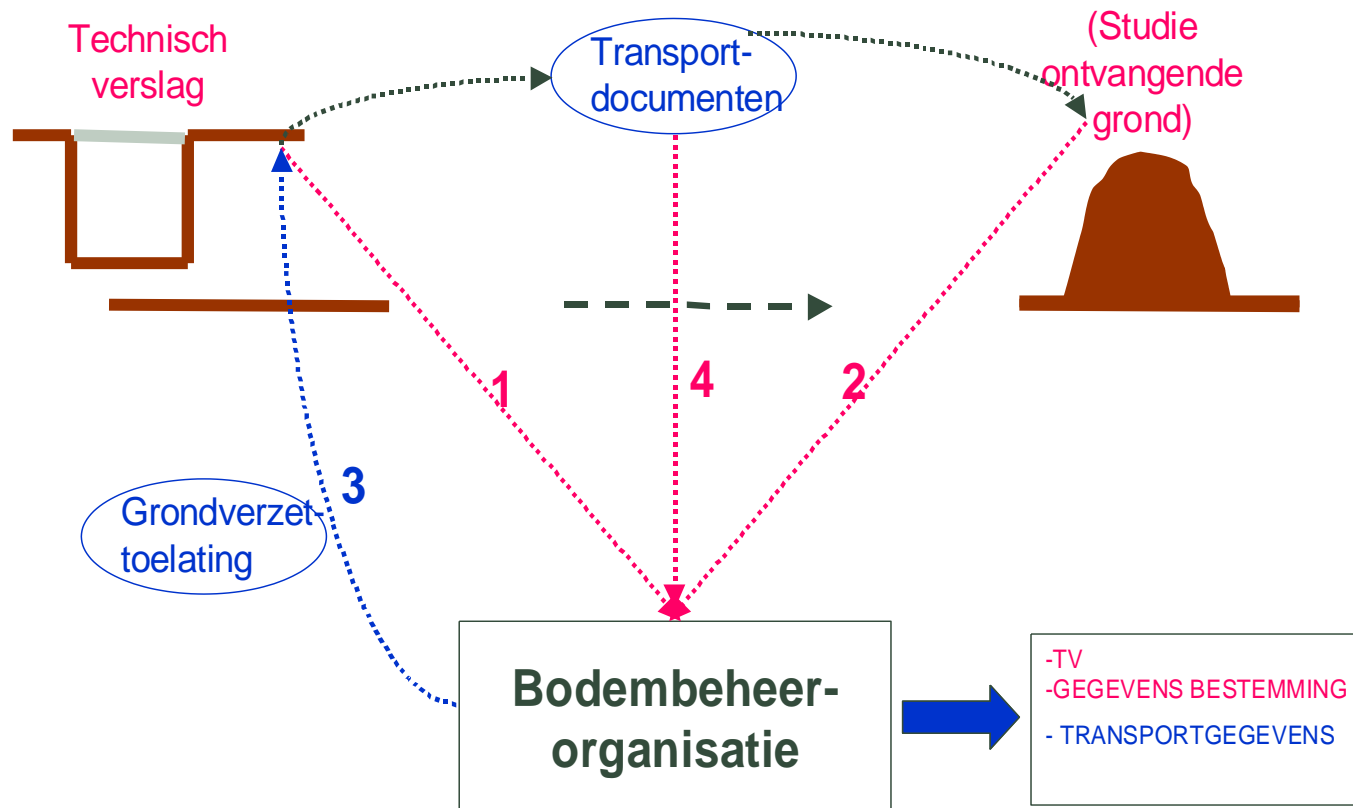
- Doel : voorkomen van verspreiding van bodemverontreiniging bij uitgravingen
- Bij grondverzet $> 250 \text{ m}^3$ of op “verdachte grond”: technisch verslag
- Beoordeling technische verslagen en opvolging door erkende bodembeheerorganisaties

Grondverzetregeling

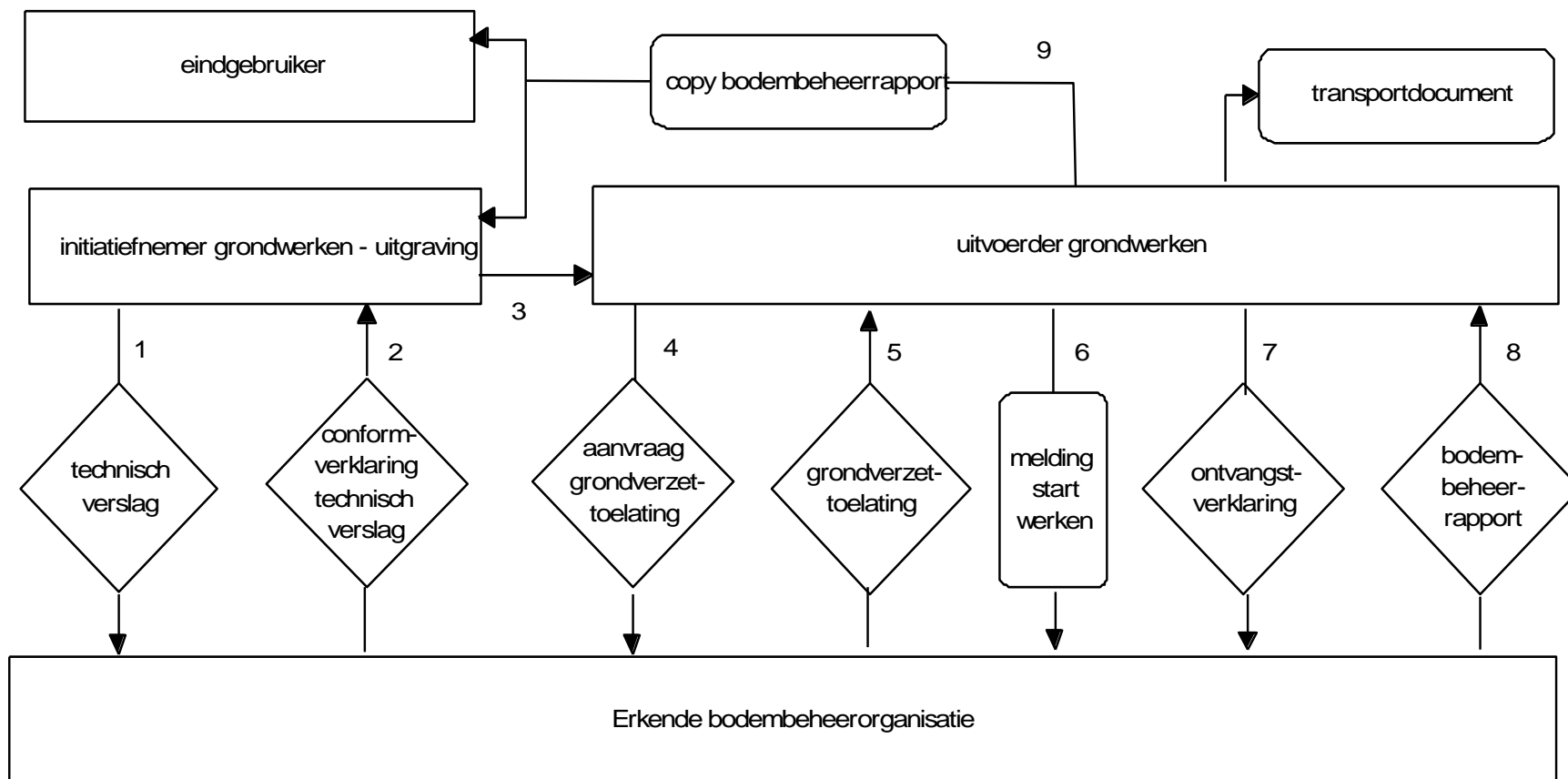

Grondverzetregeling

Herkomst

Grondverzetregeling

Grondverzetregeling - verantwoordelijkheden

■ Bouwheer

- plaats van uitgraving
 - ▶ technisch verslag laten opmaken
 - ▶ in de aanbesteding/prijsvraag : clause opnemen m.b.t. gebruik uitgegraven bodem
 - ▶ afbakenen van zone voor gebruik ter plaatse/kadastrale werkzone
- plaats van gebruik
 - ▶ studie van ontvangende grond laten opmaken

■ Aannemer / vervoerder

- ▶ werken uitvoeren volgens code van goede praktijk
- ▶ grondverzettoelating aanvragen
- ▶ vervoer met transportdocument
- ▶ bodembeheerrapport aanvragen

■ Bodemsaneringsdeskundige

- ▶ studies uitvoeren
- ▶ technisch advies
- ▶ afbakenen van kadastrale werkzone

Beleid bouw- en sloopafval

- Sectoraal Uitvoeringsplan “Milieuverantwoord materialengebruik en afvalbeheer in de bouw” (2007)
- Doel: materialenkringlopen sluiten (cradle to cradle) - verspilling vermijden - delfstoffengebruik verminderen
- 5 projecten
 - **Project 1: Milieuverantwoord materiaalgebruik in de bouw**
 - **Project 2: Selectief slopen**
 - **Project 3: Ketenbeheerssysteem puingranulaten**
 - **Project 4: Steenachtige fracties**
 - **Project 5: Recyclage specifieke bouwmaterialen**

Ketenbeheer en eenheidsreglement (project 3)

- Invoering ketenbeheerssysteem
- I.s.m. de sector
- Eenheidsreglement zal bestaande keuringsreglementen vervangen
- Doel is “kwaliteit” en “traceerbaarheid” gerecycleerde puingranulaten te garanderen
- Startpunt: het slopen ⇒ project 2 belangrijk

Selectief slopen (project 2) - historiek

- Eerste overleg selectief slopen 2006 -2007
Doel: VCB en OVAM voorstander invoeren via wetgeving ruimtelijke ordening (RO)
- RO: geen toetsingselement + opstart pilootprojecten
- Pilootprojecten kosten tijd
- Sector, VCB en OVAM consensus op 21 november 2008: voorstel in VLAREA opnemen zoals in ontwerp goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 12 december 2008
- Aanpassing VLAREA op 13 februari 2009 goedgekeurd door de Vlaamse Regering
- Verplichting sloopinventaris afvalstoffen **vanaf 1 mei 2009**

Selectief slopen - sloopinventaris

- Hoofdstuk V. Inzameling, vervoer en verwerking van afvalstoffen
Afdeling II. Afzonderlijke inzameling van afvalstoffen
Onderafdeling II. Afzonderlijke inzameling bedrijfsafvalstoffen
 - gescheiden aanbieden van bedrijfsafvalstoffen door producenten
 - toevoegen paragraaf
- **Artikel 5.2.2.1, § 4 VLAREA:** elke **bouwheer** is verplicht om een sloopinventaris afvalstoffen op te maken van **alle afbraakmaterialen** die vrijkomen bij een sloop- en/ of ontmantelingsproject. De verplichting geldt voor **bedrijfsgebouwen en gebouwen die geheel of gedeeltelijk een andere functie dan het wonen hadden** en die een **bouwvolume** omvatten van **meer dan 1000 m³**.

Selectief slopen - de sloopinventaris

- Concreet komt het erop neer dat de bouwheer:
 - een volledige inventaris kan voorleggen van alle afvalstoffen, zowel gevaarlijke als niet-gevaarlijke, vooraleer tot sloop en/ of ontmanteling over te gaan
 - een architect of deskundige inschakelt om de inventaris van de materialen op te maken
 - alle beperkte meerkosten draagt die kunnen terugverdiend worden ingevolge diverse voordelen van selectief slopen en ontmantelen
 - zelf verantwoordelijk is als de sloper en/ of ontmantelaar niet aan zijn verplichtingen voldoet: hij moet alle bewijsstukken van de legale verwerking aan de bouwheer overmaken

Selectief slopen - sloopinventaris

- Het formulier “sloopinventaris afvalstoffen” omvat de identificatie van de werf met daaraan gekoppeld alle afvalstoffen die gaan vrijkomen. Per afvalstof:
 - de benaming
 - de bijhorende EURAL-code
 - de vermoedelijke hoeveelheid uitgedrukt in m³ en in ton
 - de plaats binnen het gebouw waar de afvalstof voorkomt
 - de verschijningsvorm
- OVAM stelt standaardformulier “sloopinventaris afvalstoffen” ter beschikking www.ovam.be

Modelformulier sloopinventaris afvalstoffen

Sloopinventaris afvalstoffen – pagina 2 van 2

Sloopinventaris afvalstoffen

Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
Afdeling Afvalstoffenbeheer
Dinerseweg 10 • 2000 MECHELEN
Tel. 015 284 284 - Fax 015 284 275
Website www.vam.be

Ar te vullen door de
bevoegde afdeling
verantwoordelijk

Waarvoor dient dit formulier?
Met dit formulier kunt u een sloopinventaris afvalstoffen opmaken. Een sloopinventaris moet worden opgesteld voor bedrijfsgebouwen die geheel of gedeeltelijk aan een andere functie dan het werken hebben en die een draagvlak of een draagvlak van meer dan 3000 m². Voor de bepaling van de werkzaamheden het sloop- of ontmantelen (zie de handleiding van de afvalstoffen) wordt het ontwerp van de sloopinventaris afvalstoffen opmaken door een architect of door een deskundige die de opdrachtgever heeft aangesteld.

Welke regelgeving is op dit formulier van toepassing?
De formulier voort artikel 5.2.2.1, §4, uit van het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer (VLAREM), het uitvoeringsbesluit bij het Afvalstoffenbesluit.

Waar vindt u meer informatie over het Vlaams?
Meer informatie vindt u op www.vam.be

Gegevens van de aanvrager

1. Vul hieronder uw referentie in.

2. Vul hieronder uw gegevens in.

voore- en achternaam	<input type="text"/>
bedrijfsnaam	<input type="text"/>
straat en nummer	<input type="text"/>
postnummer en gemeente	<input type="text"/>
telefoonnummer	<input type="text"/>

Gegevens van de werf

3. Vul de kadasterale gegevens in van het perceel of de perceel en waar het slopen of ontmantelen plaats zal vinden.

kadastrale en kadastrale	postnummer en gemeente	afdeling	sectie	perceelnummer
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

4. Beschrijf hieronder de activiteiten die voorgez in de te slopen gebouw en plaatsen worden.

Gegevens van de afvalstoffen

5. Hieronder vindt u meer informatie over de gegevens die u in vraag 6 en 7 moet invullen:

- EURAL-code:** Europese codering voor de afvalstoffen, vermeld in bijlage 1.2.7.B van het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer (VLAREM).
- Meer informatie over de Europese Afvalstoffenlijst, en de bijbehorende herfinanciering en waartof om de juiste EURAL-code te bepalen, vindt u op www.vam.be en de rubriek item 6 > Afval > Buis > Materiaal afvalstoffen > Eurale. De Europese Afvalstoffenlijst bevat zowel de gewaarsijde als de niet-gewaarsijde afvalstoffen. De gewaarsijde afvalstoffen zijn aangegeven met een sterretje (*).
- vermoedelijke hoeveelheid:** raming van de te verwachten hoeveelheid van een afvalstof die zal vrijkomen bij het slopen of ontmantelen, op basis van een opmeting of onderzoek ter plaatse door de architect of door de deskundige die

de opdrachtgever heeft aangesteld. Vergeet bij deze raming niet om duidelijk de eenheid te vermelden waar de vermoedelijke hoeveelheid wordt uitgedrukt (m³, ton, liter, ...).

- afmeting in het gebouw:** plaats of constructieonderdelen waarin de afvalstof voorkomt, zoals in vloerdek, muur, riool, in het dakgebouw, in de fundering enzovoort.
- verschijningsvorm:** de wijze van voorkomen, bijvoorbeeld gebonden/vrij-gebonden; versmolt/gesmolten; vast/vloeibaar; gas of rookvorm.

6. Vul hieronder de gewaarsijde afvalstoffen in die vrijkomen bij het sloppen ook waarvoor de sloopdeskundige of vegenaming voor het slopen of ontmantelen wordt aangevraagd.

Als de onderstaande tabel te klein is, neemt u de tabel op in een document dat u als bijlage 2 bij dit formulier voegt.

nr.	benaming afvalstof	EURAL-code	vermoedelijke hoeveelheid (m ³ , ton, l)	afmeting in het gebouw	verschijningsvorm
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					

7. Vul hieronder de niet-gewaarsijde afvalstoffen in die vrijkomen bij het sloppen ook waarvoor de sloopdeskundige of vegenaming voor het slopen of ontmantelen wordt aangevraagd.

Als de onderstaande tabel te klein is, neemt u de tabel op in een document dat u als bijlage 2 bij dit formulier voegt.

nr.	benaming afvalstof	EURAL-code	vermoedelijke hoeveelheid (m ³ , ton, l)	afmeting in het gebouw	verschijningsvorm
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					

Ontbreking

8. Vul de oordeelende verklaring in.

Opgesteld naar eer en geweten door de architect en/of de deskundige die de opdrachtgever heeft aangesteld.

datum: dag maand jaar

handtekening van de architect of de deskundige	handtekening van de opdrachtgever
<input type="text"/>	<input type="text"/>
voore- en achternaam	voore- en achternaam
<input type="text"/>	<input type="text"/>

Aan wie bezorgt u dit formulier?

9. Buisg de ingevulde sloopinventaris afvalstoffen aan de uitvoerder van de sloop- of ontmantelingswerken en aan de veiligheidscoördinator, vóór de werkzaamheden het sloop- of ontmantelen te beginnen en vóór de

54

Selectieve slopen - puinverwerking

- Afvoer puin naar vergunde breekinrichting: exploitant van breekinrichting wordt door bouwheer in bezit gesteld van **verklaring**, opgemaakt door architect of deskundige, dat aan artikel 5.2.2.1, § 4 van VLAREA wordt voldaan
- Verklaring moet aangeven of het puin dat verkregen is door selectieve sloop al dan niet mogelijk verontreinigd is
- Indien aan wetgeving selectief slopen niet voldaan \Rightarrow puin als **verdacht** aangemerkt door exploitant breekinrichting

Selectief slopen - voordelen

- Voordelen selectief slopen voor de bouw:
 - betere scheiding gevaarlijke en niet-gevaarlijke afvalstoffen
 - betere opvolging van de afvalstromen
 - illegaal verwijderen de pas afsnijden
 - concurrentie vrijwaren
 - bevordering van milieuverantwoorde recyclage
- Gebouwen die niet onder de VLAREA-verplichting vallen:
selectief slopen aanmoedigen
- **Samenwerkingsovereenkomst Gemeenten 2008 - 2013:**
evaluatie rapportages criterium m.b.t. passief sensibiliseren over selectief slopen en sorteren aan de bron

Selectief slopen - toekomst

- Toekomst: handleiding of code van goede praktijk voor slopen en ontmantelen van gebouwen
 - verplicht reinigen van de schoorsteen voor het slopen
 - opstellen van een sloopplan op basis van het verzamelde historisch onderzoek van het gebouw, van de stedenbouwkundige plannen en van de VLAREBO-activiteiten die in het gebouw werden uitgevoerd
- Input handleiding of code van goede praktijk: ervaringen project Grindsfonds 'Recyclinggranulaten als duurzaam substitutieproduct voor grind in kwalitatief hoogstaande bouwtoepassingen' (in uitvoering)
- Brochure selectief slopen OVAM i.s.m. VCB

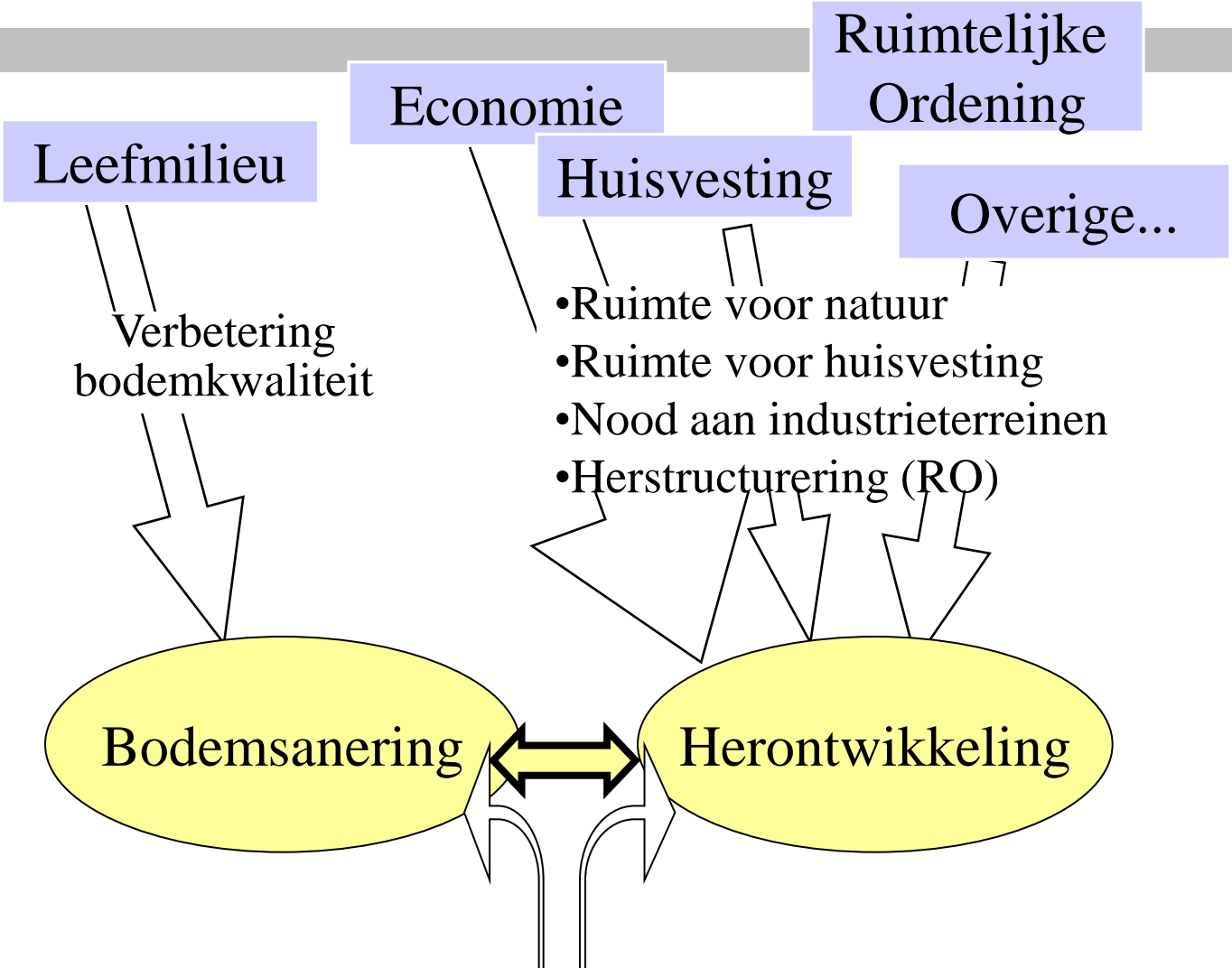
Brownfieldontwikkeling

■ Definitie

- (voormalige) industriële terreinen of sites
- verlaten of onderbenut
- belemmering van hergebruik of herontwikkeling
- (potentieel) verontreinigd
- gecoördineerde aanpak nodig

■ Duurzaamheid als voorwaarde voor de herontwikkeling

■ Ondersteunend kader : brownfieldconvenanten

- Financiële middelen - risico's
- Technische onzekerheden
- Wetgeving
- Communicatie
- Ontwikkelingsplannen
-

**SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER**

www.ovam.be
info@ovam.be

T: 015 284 284
F: 015 203 275

Openbare Vlaamse
Afvalstoffenmaatschappij
Stationsstraat 110
B-2800 Mechelen